

STRESZCZENIE

Badania naukowe, których wyniki przedstawiono w niniejszej pracy doktorskiej doprowadziły do stworzenia koncepcji usprawnienia systemu zarządzania kryzysowego resortu obrony narodowej w zakresie użycia zasobów osobowych Sił Zbrojnych RP. Głównym argumentem do podjęcia badań było doświadczenie zawodowe autora w obszarze użycia Sił Zbrojnych RP w sytuacjach kryzysowych oraz obserwowane tendencje ich wykorzystania do pomocy innym służbom mundurowym i organom cywilnym w zapewnieniu bezpieczeństwa wewnętrznego w przypadku, gdy możliwości służb bezpośrednio za to odpowiedzialnych nie zostały w pełni wyczerpane. Zaobserwowano również w codziennej działalności trudności i problemy jednostek wojskowych zaangażowanych w wydzielanie sił do wsparcia organów administracji publicznej, które bez wątpienia mają wpływ na programowy cykl szkoleń i ćwiczeń przygotowujących Siły Zbrojne do realizacji spoczywających na nich konstytucyjnych zadań.

Dysertacja wpisuje się w obszar nauk o bezpieczeństwie nie tylko z powodu nowych badawczych horyzontów w niej zawartych, które wynikają z przemyśleń autora bazujących na wnikliwej analizie literatury przedmiotu i materiału empirycznego, lecz także ze względu na próbę zaprezentowania koncepcji zmian w obszarze systemu zarządzania kryzysowego resortu obrony narodowej (RON), będącego częścią systemu bezpieczeństwa państwa. Struktura rozprawy doktorskiej obejmuje część teoretyczną oraz empiryczną. Dysertacja składa się ze wstępu, czterech rozdziałów, zakończenia, bibliografii, spisu rysunków i spisu tabel.

W rozdziale pierwszym, *Metodologia badań własnych*, przedstawiono przesłanki podjęcia badań, problem badawczy oraz cel badań naukowych. Wskazano tezę badawczą oraz tezy szczegółowe, podmiot i przedmiot badań, jak również obszar i okres badawczy. Zaprezentowane zostały materiały źródłowe, metody teoretyczne i empiryczne, techniki oraz narzędzia badawcze.

Główny problem badawczy dysertacji sformułowano w pytaniu: *Jaką formę winno przyjąć rozwiązanie modelowe dla resoru obrony narodowej w systemie zarządzania kryzysowego i w jaki sposób nowy model wykorzystania zasobów osobowych Sił Zbrojnych RP w zakresie realizacji zadań zarządzania kryzysowego wpłynie na poprawę bezpieczeństwa narodowego w obliczu obecnych zagrożeń?* Dla sformułowanych problemów badawczych oraz celu dysertacji i na podstawie stanu wiedzy, analizy literatury i prognozowanych zmian przyjęto główną tezę badawczą: *Nowy model wykorzystania zasobów osobowych Sił Zbrojnych RP w*

zakresie realizacji zadań zarządzania kryzysowego winien uwzględnić kluczową rolę dowódców BOT na wszystkich etapach procesu decyzyjnego, począwszy od eksperckiej oceny zagrożenia, poprzez jego neutralizację, aż do wsparcia odbudowy oraz winien zawierać czynniki motywacyjne do realizacji zadań, co w konsekwencji wzmocni bezpieczeństwo narodowe Polski.

W drugim rozdziale, *Miejsce zarządzania kryzysowego wobec współczesnych zagrożeń w systemie bezpieczeństwa narodowego*, zdefiniowano bezpieczeństwo narodowe i jego rodzaje. Przedstawiono współczesne zagrożenia bezpieczeństwa państwa oraz zarządzanie kryzysowe jako istotny element podsystemu kierowania bezpieczeństwem narodowym.

W rozdziale trzecim, *Siły Zbrojne RP w sytuacjach kryzysowych*, wskazano prawne podstawy użycia Sił Zbrojnych RP w zarządzaniu kryzysowym. Omówiono także system zarządzania kryzysowego w RON. Opisano plan użycia SZ RP w sytuacjach kryzysowych oraz działanie SZ RP w operacjach reagowania kryzysowego NATO. Zaprezentowano również aktualny model wykorzystania stanów osobowych SZ RP w zakresie realizacji zadań zarządzania kryzysowego.

W rozdziale czwartym, *Modelowanie planowania stanów osobowych Sił Zbrojnych RP w zakresie realizacji zadań zarządzania kryzysowego*, została wykonana wielowymiarowa analiza porównawcza użycia SZ RP w sytuacjach kryzysowych, nakreślono założenia i ograniczenia do modelowania oraz przedstawiono nowy model wykorzystania stanów osobowych SZ RP w zakresie realizacji zadań zarządzania kryzysowego. Wskazano również rekomendacje.

Każdy rozdział kończy się podsumowaniem będącym wynikiem weryfikacji przyjętych tez. Sformułowano również zakończenie dotyczące omawianego problemu badawczego.

Dysertacja wyczerpuje główne zagadnienie badawcze poparte szczegółową i wnikliwą analizą literatury przedmiotu oraz materiału empirycznego, a także wyborem i zastosowaniem w tym celu stosownych metod badawczych. W treści pracy autor wnikliwie i szeroko omawia zagadnienia dotyczące systemu zarządzania kryzysowego w RON w zakresie wykorzystania stanów osobowych Sił Zbrojnych RP.

Nowy model wykorzystania zasobów osobowych Sił Zbrojnych RP w zakresie realizacji zadań zarządzania kryzysowego RON wzmocni bezpieczeństwo narodowe Polski, a jego wykorzystanie doprowadzi do racjonalnego użycia sił zbrojnych w systemie zarządzania kryzysowego oraz pomocy innym służbom mundurowym i organom cywilnym w zapewnieniu bezpieczeństwa wewnętrznego w sytuacjach, gdy inne siły i środki zostały rzeczywiście w pełni wyczerpane.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo narodowe, reagowanie kryzysowe, siły zbrojne, zagrożenia bezpieczeństwa, zarządzanie kryzysowe.

ABSTRACT

The scientific research whose results have been presented in this doctoral thesis entitled *Model of using personnel resources of the Polish Armed Forces to carry out crisis management tasks against contemporary threats to national security* led to the creation of a concept for improving the crisis management system of the Ministry of National Defense in the use of personnel resources of the Polish Armed Forces. The main argument for undertaking the research was the author's professional experience in the area of using the Polish Armed Forces in crisis situations and the observed tendencies of their use to help other uniformed services and civil authorities in ensuring internal security when the capabilities of the services directly responsible for this have not been fully exhausted. Difficulties and problems of military units involved in the allocation of forces to support public administration bodies were also observed in the everyday activities, which undoubtedly influence the program cycle of training and exercises preparing the Armed Forces to carry out their constitutional tasks. The dissertation fits into the field of security sciences not only because of the new research horizons it contains, which result from the author's thoughts based on a thorough analysis of the subject literature and empirical material, but also because of the attempt to present the concept of crisis management system in the national defence department, being part of the state security system. The structure of the doctoral dissertation includes a theoretical and empirical part. The dissertation consists of an introduction, four chapters, conclusion, bibliography, list of figures and list of tables.

The first chapter, *Methodology of own research*, presents the premises for undertaking the research, the research problem and the purpose of scientific research. The research thesis and detailed theses, the subject and object of the research, as well as the research area and period were indicated. Source materials, theoretical and empirical methods, techniques and research tools were presented.

The main research problem of the dissertation has been outlined in the question: *What form should a model solution take for the national defense department in the crisis management system and how will the new model of using personnel resources of the Polish Armed Forces in the implementation of crisis management tasks improve national security in the face of current threats?* For the formulated research problems and the purpose of the dissertation, and based on the state of knowledge, literature analysis and forecasted changes, the main research thesis was adopted: *A new model of using the personnel resources of the Polish Armed Forces*

in the implementation of crisis management tasks should take into account the key role of commanders of Territorial Defence Brigades at all stages of the decision-making process, starting from expert evaluation of the threat, through its neutralization, to reconstruction support, and should include motivational factors for the implementation of tasks, which consequently will strengthen national security of Poland.

In the second chapter, *The place of crisis management in the face of contemporary threats in the national security system*, national security and its types are defined. Contemporary threats to state security and crisis management are presented as an important element of the national security management subsystem.

The third chapter, *The Polish Armed Forces in crisis situations*, indicates the legal basis for the use of the Polish Armed Forces in crisis management. The crisis management system at the Ministry of National Defense was also discussed. The plan for using the Polish Armed Forces in crisis situations and the operation of the Polish Armed Forces in NATO crisis response operations are described. The current model of using the personnel of the Polish Armed Forces in the implementation of crisis management tasks was also presented.

In the fourth chapter, *Modeling of personnel planning of the Polish Armed Forces in the implementation of crisis management tasks*, a multidimensional comparative analysis of the use of the Polish Armed Forces in crisis situations was performed and the assumptions were outlined and limitations for modeling, and a new model for the use of personnel resources of the Polish Armed Forces in the implementation of crisis management tasks was presented. Recommendations are also indicated.

Each chapter ends with a summary resulting from the verification of the adopted theses. A conclusion regarding the discussed research problem was also formulated.

The dissertation exhausts the main research issue supported by a detailed and thorough analysis of the subject literature and empirical material, as well as the selection and use of appropriate research methods for this purpose. In the content of the work, the author thoroughly and broadly discusses issues regarding the crisis management system in the Ministry of National Defense in terms of the use of personnel in the Polish Armed Forces.

The new model of using the personnel resources of the Polish Armed Forces in the implementation of crisis management tasks in the Ministry of National Defense will strengthen Poland's national security, and its use will lead to the rational use of the armed forces in the crisis management system and help other uniformed services and civil authorities in ensuring internal security in situations where other forces and resources have indeed been fully exhausted.

Keywords: national security, crisis response, armed forces, security threats, crisis management.